

DIMINEAȚA TINERELOR DOAMNE BY MARTA PETREU. AN ANALYTICAL APPROACH

Laura Alexandra Petrea (Șopterean)
PhD. Student, UMFST Târgu-Mureș

Abstract: Marta Petreu is a teacher, poet, writer and editor. Her real name is Rodica Marta Petreu and after marriage her last name became Vartic. She is formed in the ambiance of „Echinox” and she belongs to 80s. Her second volume of poetry is called „Dimineața tinerelor doamne” and it is published in 1983. The major theme of this volume is the loneliness, melancholy, fear and language. Its pure and rough realism doesn't have figures of speech. From the beginning of the volume we can notice the fact that the poetry is an autobiographical type.

Keywords: Petreu, 1983, echinoxism, language, poetry

Cel de-al doilea volum are trei secvențe: prima secvență este „Conspecte despre fericire”, a doua „Viața altuia” și a treia „Dicționar de sindroame”. Spre deosebire de cartea sa de debut în care „încredința poemului, în ultimă instanță, posibilitatea – de nu afirmată, cel puțin murmurată – se a suplini vacuitatea eului, devălmășia vremii și straniul discordant al lumii, *Dimineața tinerelor doamne* e o dimineață retezată, <<ne-revendicată>>, pustie ca o eroare esențială”¹.

Virgil Ierunca spune că tema acestei cărți este de fapt titlul celei de-a doua secvențe, o Viață a altuia². Într-adevăr eul creator este separat de partea fizică a sa și vorbește despre întâmplările care au avut loc ca și cum nu i s-ar fi întâmplat. Dar putem observa și faptul că acea iubire sfârșiată de care vorbește în prima parte pare să mențină spiritul viu, plin de inspirație și-l ajută să scrie.

Prima secvență a acestui volum, „Conspecte despre fericire”, are ca temă de bază dragostea pierdută în trecut, dar care are încă urmări în prezent, este încă actuală: „Eu te-am iubit întotdeauna cu o mare speranță”, „Și încă stau aici așteptând”, „Și încă stau aici așteptând”³. Există o alternanță între prezent și trecut, iar acea alternață subliniază atemporalitatea, o așteptare continuă în care totul stă în loc; așteptarea și speranța fac ca dragostea dintre cei doi să devină poezie „dragostea noastră devine un exercițiu stilistic” „Dragostea noastră – un exercițiu

¹Virgil, Ierunca, *Semnul mirării*, Editura Humanitas, 1995, București, p.208.

²Virgil Ierunca vorbește despre cele trei cicluri ale acestui volum de poezie, apoi propune tema acestui volum, preluând-o de la secvența din mijloc; de asemenea, spune că cel dintâi ciclu este anunțat ironic și cel de-al treilea este încheiat printr-o sintagmă metonimic-delirantă, în volumul *Semnul mirării*, Editura Humanitas, 1995, București, pp.208-209.

³Marta, Petreu, *Apocalipsa după Marta*, Editura Polirom, București, 2011, p.63.

stilistic”⁴. Eul liric se adresează direct iubitului „te-am iubit”, „gloria ta”, „te-am citit”, „ții minte”, „să-ți povestesc” etc. În această așteptare continuă - „Știu – nici crinii nu dau roade” – natura este blocată și ea – „Muzeul de istorie a naturii e închis;”⁵ - într-o stare de nemișcare. Acest drum lung și obositor căptușit cu așteptare nu îi determină pe cei doi să uite totul și „eu-ul” spune că „tot mai suntem unul pentru altul un nume”⁶. Zăpada cade peste „eu”, dar cade caldă „Caldă cade peste mine zăpada”⁷. Această sintagmă oximoronică scoate în evidență căldura sufletească și faptul că sentimentele încă sunt actuale.

În această primă secvență sunt câteva poezii strecurate aleatoriu între celelalte și au aceeași titlu „Capitol”, iar singurul mod de diferențiere al acestora este II, III, IV, V și VI. În aceste poeme Marta Petreu scrie o adresare directă aceluia personaj „tu” în care îi spune ceea ce dorea ca el să știe „Doream (ce dezmaț!) să-ți povestesc tot ce știu despre mine / Da. În cuvinte tot atât de mari și de patetice / ca aceste amintiri noduroase schiloade pe care / zadarnic zadarnic le avortez într-un așternut de hârtie”⁸. În acel timp despre care ea scrie acest monolog adresat avea identitatea întreagă, „creierul tău frumos / să-l locuiesc eu cu trupul meu”⁹, „cât de mult m-am iubit”¹⁰, „îmi amintesc întâmplări ale trupului”¹¹, „la sfârșitul fiecărui cutremur / câțiva pași pe stradă alături”¹². În acea perioadă Marta era identitatea sa, iar confuzia și singurătatea nu existau. „Identitatea nu se fracturază însă din interior – conștiința e fericită în nefercirea ei”¹³. În prezent a rămas doar amintirea acelor vremuri în care trupul era al său - „înfățișarea de ieri / când în oglindă stă rituală și zâmbitoare / dovada penală a resemnării?”¹⁴.

Iarna este anotimpul în care totul stă nemișcat, iar plantele așteaptă trecerea ei pentru a înverzi, la fel este și în eul creator care în „Conversații de iarnă” conversează matinal în „sufrageria de iarnă” pentru a examina „fantezia umană povara / Ca pe o rochie nouă a Martei”¹⁵. În acest discurs liric toate verbele sunt la persoana I, plural „examinăm”, „lăudăm”, „mirosim”, „suntem”, „facem”, „purtăm”, „inventăm” ca și cum viața pe care o trăiește este legată de viața altei persoane și orice acțiune este legată de acțiunea altei persoane, străine. „Poeta își verifică într-adevăr identitatea-i deportată în diverse stadii, contradicții și sfâșieri. În conversația cu sine – conversație de iarnă – viața îi apare fantomatic- străină.”¹⁶ Putem remarca faptul că acum nu mai este singură, singurătatea și melancolia au dispărut din acest peisaj iernatic. Iarna simbolizează sfârșitul – poate un sfârșit al suferinței și al așteptării continue. „Sufletul: supraviețuitorul pe termene scurte”, „Nu se moare prin durere”, „Nu mai pot scrie despre

⁴ *Ibidem*, p.64.

⁵ *Ibidem*, p.63.

⁶ *Ibidem*, p.64.

⁷ *Ibidem*, p.63.

⁸ *Ibidem*, p.65.

⁹ *Ibidem*, p.70.

¹⁰ *Ibidem*, p.67.

¹¹ *Ibidem*, p.66.

¹² Marta, Petreu, *Apocalipsa după Marta*, Editura Polirom, București, 2011, p.68.

¹³ Virgil, Ierunca, *Semnul mirării*, Editura Humanitas, București, 1995 p.209.

¹⁴ Marta, Petreu, *op. cit.*, p.66.

¹⁵ *Ibidem*, p.71.

¹⁶ Virgil, Ierunca, *Semnul mirării*, Editura Humanitas, București, 1995 p.209.

singurătatea noastră pânditoare uscată¹⁷. Până și trupul său îi pare străin în poezia „Facerea” – „Încă de la naștere sunt ajustat după măsuri străine”¹⁸.

„Trepanații de primăvară” apare precum speranța că primavara vine și alungă tot ce a fost, numai că doar titlul arată acest lucru. Din nou creierul vorbește - „îmi exersezi glasul zilnic”, „mă așez în fața oglinzii și cânt”¹⁹ – și odată cu venirea luminii începe din nou își înprospătează memoria chiar dacă dorește să adoarmă „Spre ziuă/ cu unghiile bandajate cu mintea plină de cheaguri și cicatrice/ mă așez în fața oglinzii și-mi cânt: / să-mi primenesc memoria / s-o culc în scutecele proaspăt albite - / dormi! dormi! / anestezia – ultima fericire îngăduită”²⁰. Din aceste versuri putem remarca schizofrenia care a pus stăpânire pe creierul eului creator. Este conștient că nu e bine ceea ce se întâmplă, își ordonă să doarmă fapt remarcat prim repetiția imperativă a verbului „a dormi”.

În a doua secvență a volumului „Dimineața tinerelor doamne”, intitulat „Viața altuia”, singurătatea („toate singurătățile excesive sunt asemănătoare iubirii”²¹) pune din nou stăpânire pe eul creator și o nouă temă, care până acum nu a fost menționată este cea a vieții pe care o vede „precum o moarte despărțită de trupul în care crește / nouă luni / (pregătirea fiecărui dezastru durează)”²². Acum dorește să rescrie copilăria - „Înventez poveștile (de mult uitate) / un peisaj cu viță-de-vie / părinții tineri”²³ – și să rescrie istoria „acestui trup”, după cum putem observa în primele versuri ale secvenței.

„În ziua ploioasă / nostalgii – cicatrice trezite / mici semne roz ca zmeura dulce aproape coaptă”²⁴ – din această comparație a nostalgiilor, a micilor cicatrici roz cu zmeura dulce reiese faptul că ele sunt singura pată roz, care îi îndulcesc creierul și-i alungă singurătatea dar în sinele său simte că acestea sunt moarte și rămân doar amintiri vagi în momentul în care spune că „nici noaptea orbii nu se bucură de supremație / ochiul mort rămâne mort / (fără amintiri – un embrion strangulat în placentă)”²⁵

Când vorbește despre nopți, „îmi ordonez nopțile conform unui criteriu unic: / nopți ale adolescenței și nopți dormite / Casante / iubiri grăbite congeleză-n creier”²⁶, le simte ca și cum ar fi „melancolii de lapte”, care au avut loc la o vârstă fragedă a adolescenței, grăbite, care „congeleză-n creier” amintirile fericite „melancolii de lapte precise acute”²⁷.

În „Orestia”, poem aflat în această secvență, care pare să aibă o tentă mitologică deoarece după cum știm Orestia este singura trilogie a Greciei antice și este o creație dramatică, poeta scrie un monolog adresat unui bărbat - „ai fi putut fi fratele meu cu zece ani mai mare”²⁸ - care a

¹⁷ Marta, Petreu, *op. cit.*, pp. 72, 73.

¹⁸ *Ibidem*, p.75.

¹⁹ *Ibidem*, p.80.

²⁰ *Ibidem*.

²¹ Marta, Petreu, *Apocalipsa după Marta*, Editura Polirom, București, 2011, p.86

²² *Ibidem*, p.85.

²³ *Ibidem*.

²⁴ *Ibidem*, p.86.

²⁵ *Ibidem*.

²⁶ *Ibidem*, p. 87.

²⁷ *Ibidem*.

²⁸ *Ibidem*, p.88.

marcat-o din punct de vedere emoțional „ne-am fi atins mâinile pe stradă / mi-aș fi sters pudra pe cămașa ta galbenă // Ți-aș fi umblat pe piele cu tălpile goale” și cu el ar fi dorit să simtă atingeri fine, precum cea a mâinilor, sau cea a obrazului pe corpul său. „Tălpile goale” pot reprezenta o goliciune sufletească, ar fi atins tot corpul său pentru a-l cunoaște complet, dar acestea sunt doar iluzii. Realitatea este dramatică, la fel ca mitul grecesc care îi dă numele poeziei.

O altă poezie cu numele unei zeițe din mitologia greacă este „Artemis”, zeița vânătorii. În acest poem putem remarca o răzbunare pe bărbați, „bărbații iubiții”, după cum sunt pomeniți cu ironie în versurile poemului. Versul care devine refren este „Tandrețea propriilor mele victime: n-o mai suport”²⁹ este plasat înainte de fiecare dintre cele trei strofe, ca și cum ar premedita faptul că „bărbații iubiții” vor deveni victimele sale. Acea tandrețe a victimelor pe care nu o mai suportă sunt de fapt „principii amare” care o trimit în prezentul operei într-o stare de euforie - „Prezent al euforiilor chimice. Sentimente sumare / Endorfine. Trupuri geometrice. Silogisme perfecte. / Ostentative”³⁰. Atitudinea pe care o putem observa în acest poem este una sadică deoarece verbul „a măcelări” îl folosește într-o sintagmă care creează o imagine subră „în budoare a măcelări (pentru palmares doar) bărbații”. Palmares este acea listă în care sunt înscrise victoriile obținute de către cineva, iar ea comite acest măcel al bărbaților doar pentru a-și extinde lista, onoarea și pentru a-și mări orgoliul. În viața cotidiană, bărbații sunt cei care sunt aspri și sunt capabili să comită măceluri, chiar dacă nu sunt măceluri fizice – sunt măceluri sentimentale, dar în acest poem rolurile sunt inversate; ei devin victime tandre ale lui Artemis.

În această secvență este tot iarnă „Orfelinat iarna”, „Regulamentul de iarnă” și este duminică. Această sfântă zi de odihnă o menționează continuu eul liric deoarece această zi este destinată repausului „Istoriei pentru duminică”, „Ulise în apele duminicii”. Luate împreună, iarna și duminica sunt un repaus amorțit în care natura, animalele și oamenii se opresc din orice activitate de rutină. Poemul „Ulise în apele duminicii” din nou pare o contradicție între termenii Ulise și duminica. Cu toții știm că Ulise, personajul mitologic grec care aluat parte la războiul troian se întoarce spre casă imediat după război, străbătând un drum plin de peripeții și fiind nevoit să lupte încă douăzeci de ani; în momentul în care ajunge acasă nu-l mai cunoaște nimeni și este nevoit să se deghizeze într-un cerșetor. Dacă-ar fi știut acest lucru probabil n-ar mai fi luptat și ar fi preferat să moară „pentru că dacă împiedici un om să viseze / el moare pe loc / în acest veac luminos”³¹. La fel putem remarca și în acest caz - „Deci vreau destinul unui animal de casă / să-mi crească blană / Ochii mei vor lumina noaptea / ca un reflector de război / Cu botul năclăit de pene / duminica / îmi voi recita imnuri”³² – dorința eului liric este de a trăi nopțile pline cu amintire, ochii să-i lumineze noaptea, iar duminicile să facă încontinuu ceea ce simte – penele reprezintă pernele moi în care-și dorește să stea, iar imnurile reprezintă elegiile de care vorbește și în volumul anterior.

²⁹Marta, Petreu, *Apocalipsa după Marta*, Editura Polirom, București, 2011, p.90

³⁰*Ibidem*.

³¹*Ibidem*, p.100.

³²*Ibidem*.

În „Codul bunelor maniere” „Nu se întâmplă nimic”³³. Amintirea este tot ceea ce a rămas alături de mirosul de tutun, dorința și panica resimțită în fața evenimentelor care urmau să aibă loc. Acest poem este de fapt o strofă scurtă căreia i se alătură două versuri scurte și libere.

„Zăpada înaintea de-a lungul sângelui nostru - / perfuzie înțeleaptă letală / cum demult / răcoros doar seamănu mea mă putea cuprinde”³⁴ – remarcăm în aceste versuri zăpada care nu mai este caldă, care înaintea să înghețe la fel cum fitilul unei bombe de arde încet, rămânând doar scrumul negru. Sângele nu va mai circula, iar moartea datorată răcelii va avea loc între cei doi. Acum dragostea sa este comparată cu un pustiu imens, pe care o compară indirect cu un orfelinat uitat de lume, iarna - „Dragostea mea – un orfelinat iarna”³⁵.

„Sarcophaga carnaria” este titlul unei poezii de disperare în care „Eu urlu aceste întâmplări aceste cearceafuri”³⁶ este versul care se repetă pentru a intensifica acel urlat al durerii. Durerea este provocată de amintirea acelu „tu” care încă îi locuiește în memorie și-i provoacă amintiri „Îmi locuiești memoria ca pe o carieră de piatră verde / vara cu mentă crudă îmi împodobea sânii”³⁷. În mitologia greacă, menta este simbolul dragostei neîmpărtășite deoarece a apărut în urma îngropării persoanei pe care zeul infernului, Hades, o iubea foarte mult și soția acestuia a descoperit acest lucru și din cauza geloziei a săvârșit acest fapt, de a o îngropa pe Mintha. Apare un joc al cuvintelor - „Îmi locuiești memoria ca pe o carieră de piatră verde” - , apoi „verdele” este înlocuit cu adjectivul „veche” – „Îmi locuiești memoria ca pe o carieră de piatră veche”³⁸; această înlocuire a adjectivului verde cu veche diferențiază memoria care era cruda și proaspătă cu cea de acum, care este alterată și îndepărtată, fapt exprimat în următorul vers „Departa / departa sunt trupurile noastre – materie caldă intactă”³⁹. Repetarea acestui adverb „departa” amplifică depărtarea, la fel cum a făcut și „urlatul” de mai devreme.

Se pare că în această secvență a venit, în sfârșit și vremea autorului în poemul „Descrierea autorului”. „Am douăzeci și șapte de ani puțină febră / și-o înțelegere statistică a gândirii / desprind solzii de pe ochi / pregătesc o justificare”⁴⁰ – într-adevăr este vorba despre autoare, putem remarca faptul că acest volum a fost publicat în 1983, iar ea este născută în 1955; deci volumul fusese scris cu un an înainte, iar din aceste versuri reiese din nou faptul că această poezie este una de tip biografic. Vârsta, înțelegerea statistică și febra nu par să spună prea multe lucruri despre interiorul scriitoarei, dar acea justificare pe care o pregătește nu pare să aibă niciun sens. Urmează o paranteză în discursul liric – „(O! Ce metafizică a faptelor mici se mai află / și-n capul meu)” – care este destul de expresivă, ținând cont că semnele de punctuație lipsesc aproape în totalitate. Acea exclamație plină de emfază și acele cuvinte legate de filozofia care se ocupă cu principiile ființei și trăsăturile generale ale acesteia alături de „capul meu” – gândurile celui care scrie, acelu „eu” care este suferind de mult timp, încearcă să se descrie și să exemplifice în

³³ Marta, Petreu, *Apocalipsa după Marta*, Editura Polirom, București, 2011, p.91.

³⁴ *Ibidem*, p.92.

³⁵ *Ibidem*.

³⁶ *Ibidem*, p.93.

³⁷ *Ibidem*.

³⁸ *Ibidem*.

³⁹ *Ibidem*.

⁴⁰ Marta, Petreu, *Apocalipsa după Marta*, Editura Polirom, București, 2011, p.94.

cuvinte mărețe ceea ce simte de când își caută noua sa identitate. Continuă cu „Pregătesc o justificare / experiența morții de unul singur îmi folosește / numai mie / Până vorbim despre o fericire din ceruri / durerile își fac din mine un scuteț: / mă degradează”⁴¹; își caută o justificare a morții sale de independente, oare îi va folosi cu ceva faptul că moare? Va scăpa de durerea de pe pământ și va ajunge într-o fericire deplină în ceruri? Acest lucru nu îi oferă nicio siguranță ca va ajunge în cer la o fericire deplină dacă suportă până atunci acele dureri care o degradează. La fel cum proverbul românesc spune că până să ajungi la Dumnezeu, te mănâncă sfinții, la fel putem remarca și în această situație. „Într-o singurătate ce și-a pierdut orice dâră de confort creator (o singurătate mutilată, neîncepută și neistovită), ultimul cuvânt al poetei – ca ecuație personală – îl are, de data aceasta fără ocol, vrerea de murire”⁴². Se pare că la o vârstă atât de fragedă se gândește la moarte, se gândește profund la acest lucru și încearcă să-și alunge gândurile negre, adică cele referitoare la moarte „Uit toate obiectele atinse: să-mi fac culcușul / sub pielea ta / pentru că orice amnezie mă duce cu gândul la moarte”⁴³; odată cu atingerea fizică sau în acest caz imaginară deoarece doar gândul o duce la pielea personajului „tu” eul se simte mai bine. Amnezia strică orice stare de viață, odată cu uitarea ar uita și să trăiască, iar spiritul său va fi mort. O altă paranteză semnificativă din acest poem este: „(dar nu împăcarea mea cu lumea o vreau / ci urma trupului meu îngust / presat în ierbarele cerebrale)”⁴⁴. Eul este conștient de faptul că nu singurătatea sau lipsa de contact cu lumea exterioară i-a provocat această pierdere, ci despărțirea de trup, „trupul meu îngust”, care i-a provocat pierderea de identitate. Dar această identitate de fapt nu este pierdută, trupul este „presat în ierbarele cerebrale”, se află încă în memoria eului, doar că trebuie să iasă de acolo să revină la ceea ce era cândva.

„Faptele diverse apar ca niște <<istorii pentru duminică>>, însă duminica și-a pierdut învelișul sărbătoresc spre a deveni o parcelă repetitivă a timpului agresat – cotidian acefal”⁴⁵. O duminică înzăpezită și claustrată o putem observa din primul vers al poeziei „Istorie pentru duminică”. Acest început - „Ce duminică înzăpezită se arată în camera cu zăbrele / vopsite verde (imitație aproape perfectă / a viței-de-vie” – în care eul liric este închisat în acea cameră cu bare îl poartă în diverse amintiri care încă le vede proaspete și verzi – de aceea zăbrelele sunt ca vița-de-vie – deoarece nu au un rol de claustrare, ci unul de *flashback*. Tânăra doamnă de acum cinci ani se privea în portretul argintiu și era o frumusețe – „ce frumusețe / de scos în lume pe o perniță de catifea”⁴⁶ – fină, elegantă și delicată precum catifeaua. O altă amintire este cea a carelor de luptă, tratatele docte în care dragostea era pe furiș, bătăliile zilnice și mărunte; toate aceste elemente nu duc decât spre un loc, acela al trecerii „Dincolo: un centimetru cub de aer în vena cavă”⁴⁷. Revine la prezent în ultima strofă a poemului și exclamă „Oho! Ce femeie ratată ce munți de zăpadă uzată / în camera cu zăbrele” și „Gândul ei toarce silogisme”⁴⁸; remarcăm

⁴¹ *Ibidem*.

⁴² Virgil, Ierunca, *Semnul mirării*, Editura Humanitas, București, 1995 p.212.

⁴³ *Ibidem*.

⁴⁴ Marta, Petreu, *Apocalipsa după Marta*, Editura Polirom, București, 2011, p.94.

⁴⁵ Virgil, Ierunca, *Semnul mirării*, Editura Humanitas, 1995, București, p.210.

⁴⁶ Marta, Petreu, *Apocalipsa după Marta*, Editura Polirom, București, 2011, p.99.

⁴⁷ *Ibidem*, p.99.

⁴⁸ *Ibidem*.

verbul la prezent „a toarce” - arată o acțiunea pisicii liniștite care se odihnește – care descrie prezentul plin de zăpadă uzată de această dată, dar mintea sa pare să se odihnească. Amintirile pe care le-a menționat au devenit istorie, iar „toate istoriile se decid noaptea / într-o deplină impudoare a minții”⁴⁹.

„Viața altuia” se încheie cu o poezie numită „Fericita vârstă adultă”, de tip biografic în care eul descrie o poveste de mult uitată, cea a părinților săi: „Augustin și Maria: la nașterea mea / dragostea lor era o poveste de mult uitată / colb colb // Între voi doi așez memoria mea lătrătoare / ca-ntr-un pat conjugal: / nu m-ați dorit / dar mi-ați prezis jupuirea”⁵⁰. Povestea de dragoste a celor doi era deja uitată, probabil datorită gândurilor și a vieții în doi, de aceea praful s-a așternut pe ea. Eul creator parcă le reproșează celor doi faptul că memoria sa este atât de „lătrătoare” după cum o numește, adică vorbăreață și neobosită, descrisă printr-o imagine metaforică sonoră. Le mai reproșează și faptul că nu au vrut-o în viața lor și din acest motiv cei doi au spus dinainte ce se va întâmpla, precum o prevestire a acelei separări a eului de trup, ceea ce este numit de către poetă „jupuire”. Probabil acest substantiv descrie cel mai bine felul în care ea a simțit acea pierdere de identitate odată cu înstrăinarea de trupul său.

Cea de-a treia secvență, „Dicționar de sindroame”, conține două poeme care au același titlu „Teze despre identitate” și „Teze despre identitate II”. Din nou tezele sunt cele prin care încearcă să dezvolte și să exprime gândurile care frământă eul, la fel ca în primul volum – care conține o mulțime de teze despre anumite frământări: „Vorbesc încă o dată și la fel de zadarnic / despre identitate / nemărturisita colocăitoarea jumătate a conștiinței”⁵¹. Dar aceste frământări nu mai sunt semnificative deoarece „Într-un teritoriu al nimănu”⁵² simte că este părăsit de frica morții și că acum deține exact dimensiunea corpului său „Eu am exact dimensiunea propriului corp: / A coincide cu A” și spune acest lucru încă o dată „Eu am exact dimensiunea propriului corp: / pot lichida logodnele prezentul / Voi relata viitorul: / nu gloria / ci nepăsarea de a duce identitatea până la capăt”⁵³. A trecut peste treptele trecutului și prezentului, peste singurătate și urmază să gândească la un viitor care nu deține glorie, ci identitate. Probabil identitatea este mai importantă decât gloria, deoarece odată cu regăsirea identității se regăsește pe sine și se va simți bine și împlinit. Eul repetă ultimele două versuri menționate mai devreme, doar că în loc de singurătate apare suferința „nu gloria / ci nepăsarea de a duce suferința până la capăt”⁵⁴; identitatea este identificată cu suferința, deci pentru a avea identitate trebuie să sufere sau identitatea este de fapt suferința în sine, trăirile dureroase marchează unicitatea.

Iarna cu zăpezile tumultoase a plecat, la fel ca duminicile cotidiene care reprezentau o stagnare a timpului și apare primăvara, dimineața și lumina odată cu „Ultima scrisoare către dragostea unui bărbat” și „Aplicații de primăvară”: „Primăvară cu febră mare: / după dragoste / fața mea aidoma cu scrisoarea mea / uzată în buzunarul sacoului tău maron / Și eu iubindu-te / ca pe o parte bolnavă a trupului meu // Îmi propun reveria amintirea întâmplătoare / Oh! Blândă

⁴⁹*Ibidem.*

⁵⁰*Ibidem*, p.101.

⁵¹Marta, Petreu, *Apocalipsa după Marta*, Editura Polirom, București, 2011, p.105.

⁵²*Ibidem.*

⁵³*Ibidem*, p.111.

⁵⁴*Ibidem.*

epidermă / schimbată zi de zi și fără durere”⁵⁵. Primăvara a pus stăpânire peste tot, acum ea este purtată prin parcuri și cafenele. Eul nu-și mai amintește grădinile și decorurile murdare și meschine, nici cămășile adolescente ale personajului „tu” – bărbatul despre care vorbea mai devreme și căruia i-a adresat o ultimă scrisoare, chiar dacă încă îi sunt cunoscute. Pentru prima dată apare euforia datorită faptului că trăiește amintirile care îi ocrotesc trupul din interior „Acesta este rostul euforiei – identitatea mea cu mine”⁵⁶ fără a lăsa intimitatea să intervină. Diminețile se scurg „Încă o dimineață se scurge încet printre degete”⁵⁷, iar eul nu dorește să o iubească, sa o cunoască sau să o revendice și simte picurii de ploaie mari – ca de vară – cum îi udă spatelul. Își dă seama ce reprezintă frumusețea și cum trebuie înțeles că fiecare lucru sau ființă – precum bărbatul – este frumoasă dacă o lași să fie exact cum este ea și să renunți să o mai „citești” precum făcea în trecut: „Cât despre frumusețe: înseamnă / a tolera ființa conform naturii sale; / iată: bărbații mei devin frumoși / dacă eu îmi scot ochelarii”. I se adresează lui Dumnezeu deseori și îl îndeamnă să-i ierte pe cei singuri care trișează.

„Noaptea nopților biografiei noastre” pare un poem de final pentru cei doi, parcă ar fi ultima dată când vorbește la persoana întâi, plural și întunericul se așterne pe amintirile eului. „Nu mai veghează nimeni asupra noastră”⁵⁸ este versul care accentuează această noapte dintre cei doi. Urmează o „Biografie-robot” în care contemplă materia din interior, precum ar crea o biografie a sa de la vârsta de șapte ani, „subțire frăgezită ca primăvara pielea șopârlei”⁵⁹, apoi urmează vârsta în care are tangență cu bărbații care „sunt pentru fericire doar câteva momente”⁶⁰, urmând schimbarea identității precum schimbarea dinților și nu în ultimul rând viața de rutină care este „într-o pajiște de mentă / drept demnitate personală - Melancolia”⁶¹. Acum acest substantiv comun „melancolie” devine unicizat, la fel cum erau bărbații până acum. Dar această stare de melancolie nu mai are nicio importanță, acum eul liric se descurcă singur, fără suferință, după cum putem observa în continuare, în poemul „Voiajul de nuntă”. Prezentul pare să fie cum își dorește, i se îndeplinesc toate dorințele deoarece ceea ce își cere, reușește să-și îndeplinească și singură: „Sărută-ți mâinile singură! Spun / în nopțile în care / ca un bărbat legitim singurătatea mă ține în brațe”⁶²; deja este obișnuită cu singurătatea, pare chiar legitimă și uneori noaptea mai simte nevoia de afecțiune pe care și-o oferă singură. Psihicul său parcă este afectat încă de ceea ce a fost înainte de amnezia pe care o trăiește, de aceea anumite fapte săvârșite precum sărutul propriilor mâini pare un gest necugetat. Din ce în ce mai des se adresează divinității „află Doamne: singurătatea ta nu este egalul singurătății” sau „Doamne! trăiesc numai sufletele noastre cunoscătoare”⁶³.

⁵⁵*Ibidem*, 106.

⁵⁶Marta, Petreu, *Apocalipsa după Marta*, Editura Polirom, București, 2011, p.107.

⁵⁷*Ibidem*, p.108.

⁵⁸*Ibidem*, p.110.

⁵⁹*Ibidem*, p.113.

⁶⁰*Ibidem*.

⁶¹*Ibidem*.

⁶²*Ibidem*, p.115.

⁶³ Marta, Petreu, *Apocalipsa după Marta*, Editura Polirom, București, 2011, p.118.

Poemul care încheie această secvență, dar și acest volum de poezie al Martei Petru este „Nostalgii în alb”. Din nou Marta este personajul principal al poemului, cea care ia parte la întâmplări doar a doua zi după ce au loc. Omniscientul poet scrie că rămâne vie doar nostalgia aceluia eveniment din viață care înlătura tridimensionalul și invizibilul la fel „cum nespectaculoasa floare regina-noptii / neutralizează deopotrivă / mirosul unui corp uman vremelnic cald / sau amintirea melancoliei diurne”⁶⁴. Volumul se încheie cu un oraș înzăpezit, în care moartea ar fi singurul element desăvârșit de iarnă care ar putea să aibă loc.

Acest volum este mai complex decât volumul de debut al Martei Petru, iar cele trei secvențe nu sunt decât introduceri „în odiseea identității pierdute”⁶⁵. În această poezie putem remarca faptul că deține o responsabilitate de a desluși vizibilul în invizibil, iar întreaga creație nu este decât un omagiu care este adus conștiinței, după cum afirmă Virgil Ierunca.⁶⁶

BIBLIOGRAPHY

Bibliografia operei:

Petru, Marta, *Apocalipsa după Marta*, Editura Polirom, București, 2011

Bibliografia critică:

Ierunca, Virgil, *Semnul mirării*, Editura Humanitas, București, 1995

Oprea, Nicolae, *Literatura „echinoxului”-partea I-*, Editura Dacia, Cluj-Napoca, 2012

Oprea, Nicolae, *Timpul lecturii. Selecție de cronicar*, Editura Dacia, Cluj-Napoca, 2002

Perian, Gheorghe, *Prefață la: Viorel Mureșan, Simbăta lucrurilor*, Editura Limes, Cluj, 2006

Perian, Gheorghe, *Scriitori români postmoderni. Eseuri*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1996

Petru, Marta, *Biblioteci în aer liber*, Editura Polirom, Iași, 2014

Poantă, Petru, *Efectul „Echinox”, sau, Despre echilibru*, Editura Apostrof, Cluj-Napoca, 2003

Poenar, Horea, *Dicționar Echinox A-Z. Perspectivă analitică*, Editura Paralela 45, Pitești, 2008

Simion, Eugen, *Scriitori români de azi, IV*, Editura Cartea Românească, București, 1989

Simion, Eugen, *Dicționarul general al literaturii române*, Editura Univers Enciclopedic, București, 2005

Țeposu, G. Radu, *Istoria tragică și grotescă a întunecatului deceniu literar nouă*, Ediția a III-a, Editura Cartea Românească, București, 2006

Vedinaș, Traian, *Exhinoxismul. Dicționar sintetic și antologic*, Editura Grinta, Cluj-Napoca, 2010

Voncu, Răzvan, *Un deceniu de literatură: 1998-2008*, Editura Ideea Europeană, București, 2009

Vulturescu, George, *Cronicar pe Frontiera Poesis*, Editura Princeps Edit, Iași, 2005

Zaciu, Mircea, *Lecturi și zile*, Editura Eminescu, București, 1975

Zaciu, Mircea, *departe aproape*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2012

⁶⁴*Ibidem*, p.119.

⁶⁵ Virgil, Ierunca, *Semnul mirării*, Editura Humanitas, 1995, București, p.208.

⁶⁶*Ibidem*, p.213.